

Høringsnotat Thor Havvindmøllepark, idéfasehøring (1. offentlighedsfase)

Energistyrelsen igangsatte en fire ugers idéfasehøring fra d. 3. juni til d. 1. juli 2022 vedrørende den forestående proces for afgrænsning af miljøkonsekvensrapporten (VVM) for havdelen af Thor Havvindmøllepark, som planlægges ca. 22 km fra den jyske vestkyst ud for Thorsminde ved Nissum Fjord. I denne høring fik borgere, organisationer, myndigheder samt andre, der kan blive berørt af projektet en mulighed for at komme med forslag til, hvad der skal indgå i miljøkonsekvensrapporten for projektet.

Materialet var også i international Espoo høring ved nabolandene Norge, Tyskland, Holland og Storbritannien, som ingen bemærkninger havde.

De indkomne høringssvar er blevet opsummeret i dette dokument inklusiv bemærkninger fra myndigheden (Energistyrelsen) samt dertilhørende konsekvens ift. afgrænsningsudtalelsen for miljøkonsekvensrapporten. Der er indkommet høringssvar fra følgende:

1. Energistyrelsen Undergrundsenhed
2. Holstebro Kommune
3. Danmarks Naturfredningsforening
4. Miljøministeriet fagkontor Bæredygtig Miljø
5. Erhvervsministeriet Søfartsstyrelsen
6. Kystdirektoratet
7. Danmarks Fiskeriforening PO
8. Miljøstyrelsen
9. Sikkerhedsstyrelsen (ingen bemærkninger)
10. Fiskeristyrelsen (ingen bemærkninger)

Kontor/afdeling

Center for VE, Havvind

Dato

12-09-2022

J nr. 2022 - 7319

/SNHF, SKLN

EnergistyrelsenCarsten Niebuhrs Gade 43
1577 København V

T: +45 3392 6700

E: ens@ens.dk

www.ens.dk

Vurdering af indkomne bemærkninger og forslag, opdelt efter emne

(A) Visualiseringer og landskabelig påvirkning		
Resumé	Myndighedens bemærkninger	Konsekvens
Holstebro Kommune lægger vægt på vigtigheden af relevante visualiseringer i miljøkonsekvensvurderingen.	Visualiseringer benyttes ofte i forbindelse med miljøvurderinger til at estimere et projekts visuelle indvirkninger på omgivelserne. Visualiseringer er ofte relevante for offentlighedens stillingtagen til et projekt ifm. miljøkonsekvensvurdering. Visualiseringerne foretaget ifm. planen for Thor (SMV) er ikke foretaget med udgangspunkt i det konkrete projekt for Thor. Der skal derfor foretages nye visualiseringer for det konkrete projekt, og koncessionshaver har i materialet til idéfasehøringen fremlagt kort med foreslåede visualiseringspunkter, som der ikke er indkommet bemærkninger til.	Miljøkonsekvensrapporten skal indeholde nye visualiseringer for det konkrete projekts scenarier foretaget fra de foreslåede visualiseringspunkter i idéfasehørings materialet.
(B) – Turisme, rekreative forhold (socioøkonomiske forhold), sundhed, værditab og køberetsordning		
Resumé	Myndighedens bemærkninger	Konsekvens
	<i>Der indkom ingen høringssvar vedr. dette miljøemne.</i>	
(C) Sejladsforhold		
Resumé	Myndighedens bemærkninger	Konsekvens
Erhvervsministeriet, i samarbejde med Søfartstyrelsen, bemærker, at der som	Infrastrukturprojekter til havs bør forholde sig til navigations-	Der skal udarbejdes en FSA i overensstemmelse

<p>minimum skal udarbejdes en Formal Safety Assessment (FSA) med tilhørende hazard identification (HAZID) i overensstemmelse med IMO's officielle vejledning.</p>	<p>sikkerhed. Energistyrelsen er bekendt med, at koncessionshaver og dennes miljørådgiver allerede er i dialog med Søfartsstyrelsen vedr. dette.</p>	<p>med IMO's officielle vejledning. Søfartsstyrelsen har til koncessionshavers miljørådgiver oplyst, at den HAZID, som blev udarbejdet i forbindelse med SMV'en for Thor i april 2020, er tilstrækkelig i udarbejdelsen af en FSA.</p>
<p>Danmarks Fiskeriforening PO bemærker, at hvis området bliver spærret af for sejlads i anlægsperioden, kan det resultere i, at sejladstiden fra havn til fiskepladserne forlænges med flere timer. Det gøres derfor klart, at det er vigtigt, at fiskerne kan sejle igennem området (også i anlægsperioden) via eks. en korridor.</p>	<p>Hensyn til fiskeri varetages i dialog mellem koncessionshaver og fiskerne, som koncessionsaftalens bilag 3.2 (modeltilladelse til etablering af Thor Havvindmøllepark ("etableringstilladelse")) pkt. 2.5.1 dikterer: "Koncessionshaver skal tage kontakt til erhvervsfiskerne, herunder gennem Danmarks Fiskeriforening, Forening for Skånsomt Kystfiskeri PO og evt. øvrige lokale erhvervsfiskere med henblik på at tilrettelægge anlægsaktiviteterne, så fiskeriet ikke påvirkes unødigt."</p>	<p>Høringssvaret giver ikke anledning til at ændre vilkårene for koncessionsaftalens bilag, men der gøres opmærksom på, at vilkårene vedr. fiskeri kan blive revideret/suppleret på baggrund af koncessionshavers miljøkonsekvensrapport for det konkrete projekt i det omfang, denne giver anledning hertil.</p>

(D) Støj – luftbåren støj		
Resumé	Myndighedens bemærkninger	Konsekvens
<p>Miljøministeriet bider mærke i, at der på side 8 i ideoplægget nævnes, at støjpåvirkningen vil blive belyst iht. Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser, men gør opmærksom på, at støjgrænser er omfattet af Miljøministeriets bekendtgørelse om</p>	<p>Høringssvaret tages til efterretning og Energistyrelsen er enige i, at der er anvendt forkert betegnelse i idéfasehøringmaterialet.</p>	<p>Miljøkonsekvensrapporten skal forholde sig til Miljøstyrelsens bindende støjgrænser.</p>

støj fra vindmøller, hvori bestemmelserne er bindende.		
--	--	--

(E) Undervandsstøj og påvirkning af marine pattedyr (marsvin og sæler)

Resumé	Myndighedens bemærkninger	Konsekvens
	<i>Der indkom ingen høringssvar vedr. dette miljøemne.</i>	

(F) Flora og fauna (flagermus, fisk, etc.)

Resumé	Myndighedens bemærkninger	Konsekvens
<p>Danmarks Naturfredningsforening mener, at der skal etableres løbende monitorering af parkens påvirkning på natur og miljø over og under vandet. Dette for at bekræfte forudsigelserne i de kommende miljøundersøgelser samt for at indsamle uvurderlig viden, forud for etableringen af 10.000 møller i de nærliggende lande.</p> <p>Der henvises til, at det kan være relevant at søge midler hos eks. Velux som har meget fokus på havnaturen.</p>	<p>I henhold til VVM-reglerne, skal løbende monitorering eller undersøgelser kun stilles som vilkår i fald, at der hersker tvivl om miljøkonsekvenserne eller hvis der forventes væsentlige skadelige miljøpåvirkninger for projektet. En koncessionshaver kan ikke stilles til vilkår at bekoste miljømonitorering alene af den årsag at tilvejebringe et datagrundlag for fremtidige koncessionsaftaler.</p> <p>Energistyrelsen involverer sig ikke i, hvordan koncessionshaver evt. finansierer et evt. monitoreringsprogram uagtet om der stilles vilkår om sådan et program eller ej.</p>	<p>Energistyrelsen kan ikke forud for miljøkonsekvensrapporten foruddiskontere en konklusion og forslaget om løbende monitorering vil derfor afvente rapportens konklusioner, herunder om Energistyrelsen mener, at konklusionerne er truffet på et relevant, oplyst grundlag.</p>
<p>Danmarks Fiskeriforening PO gør opmærksom på, at miljøvurderinger som regel forsømmer en detaljeret undersøgelse af forekomster af fisk,</p>	<p>I henhold til VVM-reglerne, skal løbende monitorering eller undersøgelser kun stilles som vilkår i fald, at der hersker tvivl om</p>	<p>Energistyrelsen kan ikke forud for miljøkonsekvensrapporten foruddiskontere en konklusion og forslaget</p>

<p>som dækker alle habitater i mølleområdet. Dertil bemærkes det, at disse undersøgelser skal gentages 5 og 10 år efter etableringen af parken, for at evaluere de konkrete påvirkninger, som parken har på fiskesamfundet.</p> <p>Samtidig gør Danmarks Fiskeriforening PO opmærksom på, at den Stuk 4 undersøgelse, som er gennemført, ikke dækker området med hårdt substrat, og de anbefaler, at dette gennemføres på en mere optimal måde, end hvad der er lagt op til, herunder nævnes pighvar, tunger, rødspætter og ising, som fiskes med garn.</p>	<p>miljøkonsekvenserne eller hvis der forventes væsentlige skadelige miljøpåvirkninger for projektet.</p> <p>Energistyrelsen er enig i, at miljøkonsekvensvurderingen skal foretages på et relevant og oplyst grundlag.</p>	<p>om løbende monitorering vil derfor afvente rapportens konklusioner, herunder om Energistyrelsen mener at konklusionerne er truffet på et relevant, oplyst grundlag.</p> <p>Miljøkonsekvensrapporten skal forholde sig til relevante arter samt sikre at tilstrækkelig data for disse anvendes i rapporten.</p>
<p>Danmarks Fiskeriforening PO ønsker en uddybende forklaring på skyggepåvirkninger fra vinger og mølletårne på pelagiske fisk i området.</p>	<p>Høringssvaret beskriver en teoretisk miljøeffekt med øget pres på kommercielle pelagiske fiskeriressourcer som følge af etableringen af projektet, hvilket kan være svært at forudsige i selve miljøkonsekvensrapporten. Energistyrelsen har ikke kendskab til, at skyggeeffekter fra vindmøller påvirker tilstedeværelsen af fisk i havvindmølleparker. Idet at Energistyrelsen ikke kan afvise påstanden, bør rapporten forholde sig til dette.</p>	<p>Miljøkonsekvensrapporten skal anskueliggøre, at den beskrevne effekt ikke er sandsynlig herunder om effekten vil være lokal i parkområdet eller ligefrem have en større effekt på fiskeribestandene også omkring parken. Er dette ikke muligt, kan vilkår om monitorering for pelagiske fisk i parkområdet komme på tale som et værktøj til at håndtere denne usikkerhed.</p>
<p>Danmarks Fiskeriforening PO mener, at der skal laves undersøgelser, som dokumenterer kablernes påvirkning på</p>	<p>I henhold til VVM-reglerne, skal løbende monitorering eller undersøgelser kun stilles som vilkår</p>	<p>Energistyrelsen kan ikke forud for miljøkonsekvensrapporten foruddiskontere</p>

<p>de forskellige arter af fisk og skaldyr, der findes i området.</p> <p>Det bemærkes, at fiskere ved Horns Rev 3 har oplevet døde krabber i deres redskaber og har en formodning om, at det kan være kablerne, som påvirker dem negativt. Dertil bemærkes det af fiskerne, at hesterejerne opfører sig anderledes omkring ilandføringskablerne fra Horns Rev 1, 2 og 3.</p>	<p>i fald, at der hersker tvivl om miljøkonsekvenserne eller hvis der forventes væsentlige skadelige miljøpåvirkninger for projektet.</p>	<p>en konklusion og forslaget om løbende monitorering vil derfor afvente rapportens konklusioner, herunder om Energistyrelsen mener, at konklusionerne er truffet på et relevant, oplyst grundlag.</p>
--	---	--

(G) Fugle		
------------------	--	--

Resumé	Myndighedens bemærkninger	Konsekvens
<p>Danmarks Naturfredningsforening ønsker, at det tages op til overvejelse om, hvorvidt der kan etableres radarstyring, som kan opdage store flokke af trækfugle. Det bemærkes, at dette er relevant til trods for, at trækfugle for det meste passerer en højde væsentlig højere end møllerne, men at uvejr kan få trækfuglene til at søge nedad, og møllerne i disse situationer er til fare for fuglene.</p>	<p>I henhold til VVM-reglerne, skal mitigerende foranstaltninger kun stilles som vilkår i fald at der hersker tvivl om miljøkonsekvenserne eller hvis der forventes væsentlige skadelige miljøpåvirkninger for projektet.</p>	<p>Energistyrelsen kan ikke forud for miljøkonsekvensrapporten foruddiskontere en konklusion og forslaget om radarstyring vil derfor afvente rapportens konklusioner, herunder om Energistyrelsen mener at konklusionerne er truffet på et relevant, oplyst grundlag.</p>

(H) Vandkvalitet, miljøfremmede stoffer og forurening		
--	--	--

Resumé	Myndighedens bemærkninger	Konsekvens
<p>Miljøstyrelsen gør opmærksom på, at der skal foretages en vurdering af projektets mulige direkte eller indirekte påvirkninger af målsatte kystvande, og hvordan dette kan påvirke tilstanden</p>	<p>Energistyrelsen tager bemærkningen til efterretning og kræver dette belyst i miljøkonsekvensrapporten.</p>	<p>Bemærkningen vil blive reflekteret i afgrænsningsudtalelsen.</p>

<p>for de enkelte kvalitetselementer, herunder fytoplankton, rodfæstede bundplanter, bunddyr og de nationalt specifikke stoffer og dertil iltforhold, vandets klarhed og projektets påvirkning på den kemiske tilstand. Dette er vigtigt ift. at vurdere om, de fastlagte miljømål kan opnås og skal vurderes for anlæg-, drifts- og evt. demonteringsfase.</p>		
<p>Miljøstyrelsen gør endvidere opmærksom på, at der bør blive foretaget en vurdering af risiko for påvirkning af NOVANA overvågningsprogrammet, herunder havstrategiovervågning. I denne forbindelse gør Miljøstyrelsen opmærksom på, at der findes flere bundfauna- og fytoplankton-overvågningsstationer nord og syd for projektområdet.</p>	<p>Energistyrelsen tager bemærkningen til efterretning og kræver dette belyst i miljøkonsekvensrapporten.</p>	<p>Bemærkningen vil blive reflekteret i afgrænsningsudtalelsen.</p>

(I) Hydrografi, kystmorfologi og forhold på land		
Resumé	Myndighedens bemærkninger	Konsekvens
<p>Energistyrelsens Undergrundsened gør opmærksom på, at VVM'en for havdelen bør belyse de geologiske og funderingsmæssige forhold i planområdet, herunder lithostatigrafisk underopdeling af undergrunden. Dertil bør VVM'en indeholde en vurdering af de væsentlige påvirkninger af havbund og undergrund ifm. anlægsaktiviteter (eks. tilstedeværelsen af shallow gas i området).</p>	<p>Energistyrelsens Havvindsened tager bemærkningen til efterretning og kræver dette belyst i miljøkonsekvensrapporten.</p>	<p>Bemærkningen vil blive reflekteret i afgrænsningsudtalelsen.</p>

<p>Kystdirektoratet har bemærkninger til kystbeskyttelsesindsatsen i anlægsperioden for kabeltraceet, hvor det bemærkes, at det skal sikres, at KDI kan udføre den nødvendige kystbeskyttelse, herunder kystnær fodring og strandfodring, også i anlægsperioden. Dertil ønsker KDI, at når anlægsperioden for kabeltraceet kendes, at det koordineres med de kystbeskyttelsesindsatser, der skal foregå i området.</p>	<p>Energistyrelsen tager bemærkningen til efterretning og vil henstille til koordinering, som efterspurgt, ifm. etableringstilladelsen.</p>	<p>Høringssvaret giver ikke anledning til at ændre afgrænsningen for miljøkonsekvensrapporten.</p>
<p>Miljøstyrelsen bemærker, at kystlinjen i afgrænsningen af projektet vedr. landanlægget til parken er udtrykt ved den daglige højeste vandstand og mener, at de kumulative påvirkninger fra hav- og landanlægget bør indgå i havdelen for miljøkonsekvensrapporten.</p>	<p>Energistyrelsen tager bemærkningen til efterretning og kræver dette belyst i miljøkonsekvensrapporten.</p>	<p>Bemærkningen vil blive reflekteret i afgrænsningsudtalelsen.</p>
<p>Miljøstyrelsen gør opmærksom på, at havvindmølleparken skal være i overensstemmelse med vandplanlægningen for berørte målsatte vandforekomster og havstrategien for berørte havområder.</p>	<p>Energistyrelsen tager bemærkningen til efterretning og kræver dette belyst i miljøkonsekvensrapporten.</p>	<p>Bemærkningen vil blive reflekteret i afgrænsningsudtalelsen.</p>
<p>Miljøstyrelsen bemærker, at deres kommentarer har til formål at sikre, at miljøkonsekvensvurderingen tager hånd om direkte eller indirekte påvirkning af vandforekomster, som kan resultere i, at tilstanden forringes, eller at fastlagte miljømål ikke kan opnås, jf. lov om vandplanlægning. Dertil bemærker Miljøstyrelsen, at de med disse bemærkninger ønsker at vurdere påvirkningen af havets økosystemer og miljømål, der medfører at god miljøtilstand ikke kan</p>	<p>Energistyrelsen tager bemærkningen til efterretning og kræver dette belyst i miljøkonsekvensrapporten.</p>	<p>Bemærkningen vil blive reflekteret i afgrænsningsudtalelsen.</p>

<p>opnås eller opretholdes, jf. lov om havstrategi.</p>		
<p>Miljøstyrelsen henviser til s. 11 i ideoplægget og gør opmærksom på, at en miljøkonsekvensvurdering konkret skal omfatte, hvilke hav- og kystområder der bliver direkte eller indirekte påvirket af projektet samt tilstanden af det konkrete vandområde. Disse vurderinger af deskriptorer skal vurderes ift. om de står til hinder for at opnå en god miljøtilstand ift. havstrategien og forslår at dette kunne blive præsenteret i en tabel. Yderligere mener Miljøstyrelsen, at det skal fremgå af argumentationen, hvorfor nogle miljøpåvirkninger er fravalgt at vurdere. Miljøstyrelsen anbefaler, at der for de enkelte deskriptorer henvises til de relevante afsnit, hvor emnet evt. også behandles.</p>	<p>Energistyrelsen tager bemærkningen til efterretning og kræver dette belyst i miljøkonsekvensrapporten.</p>	<p>Bemærkningen vil blive reflekteret i afgrænsningsudtalelsen.</p>
<p>Miljøstyrelsen lægger vægt på, at det er vigtigt at vurdere potentielle miljøpåvirkninger på deskriptorer og kvalitetselementer ift. Danmarks havstrategi og gældende vandplanlægning uafhængigt af hinanden.</p>	<p>Energistyrelsen tager bemærkningen til efterretning og kræver dette belyst i miljøkonsekvensrapporten.</p>	<p>Bemærkningen vil blive reflekteret i afgrænsningsudtalelsen.</p>

(J) Materielle goder (fiskeri, etc.)

Resumé	Myndighedens bemærkninger	Konsekvens
<p>Holstebro Kommune opfordrer til at inddrage erhvervsfiskerne igen for at sikre at beslutninger træffes på baggrund af så aktuel viden som muligt.</p>	<p>Energistyrelsen har i dialog med koncessionshaver påpeget værdien af en tidlig, konstruktiv og saglig dialog med erhvervsfiskerne, som kan blive berørt af projektet.</p>	<p>Miljøkonsekvensrapporten skal forholde sig til eventuelle påvirkninger af det eksisterende fiskerierhverv, og det vil</p>

	<p>Energistyrelsen er også bekendt med at koncessionshaver og fiskerne har startet dialogen ganske tidligt efter, at koncessionsaftalen blev underskrevet.</p>	<p>blive understreget, at rapporten skal forholde sig til så oplyst og tidsvarende datagrundlag som muligt, herunder interviews med relevante fiskere.</p>
<p>Danmarks Naturfredningsforening bemærker, at fiskeri med bundslæbende redskaber som udgangspunkt ikke er tilladt at bruge mellem møllerne, ifølge kabelbekendtgørelsen, men det bemærkes også, at der er blevet lavet dispensationer, som alligevel har muliggjort det. I denne forbindelse anbefaler Danmarks Naturfredningsforening, at undgå disse dispensationer, men derimod at have fokus på at understøtte bæredygtigt fiskeri.</p>	<p>Det står koncessionshaver frit for at foreslå dispensationer fra beskyttelse af søkabler efter gældende regler jf. kabelbekendtgørelsen og lov om sikkerhed til søs.</p>	<p>Miljøkonsekvensrapporten kan i henhold til VVM-reglerne ikke anvendes til at stille vilkår for en anden sektor eller part, som koncessionshaver ikke har råderet over.</p>
<p>Danmarks Fiskeriforening PO udviser bekymring over for det faktum, at møllefundamenterne i driftsperioden kan resulterer i flere sæler og skarv, hvilket kan få en negativ effekt på området fiskeribestande. Sæler omkring fundamenterne vil i større grad søge føde lokalt, og hvis det muliggøres for skarv at sidde på fundamenterne, vil disse i større grad søge føde i området, hvilket vil påvirke fiskebestande i en negativ retning.</p>	<p>Høringssvaret beskriver en teoretisk indirekte miljøeffekt med øget pres på kommercielle fiskeriressourcer som følge af etableringen af projektet, hvilket kan være svært at forudsige i selve miljøkonsekvensrapporten. Energistyrelsen mener, at rapporten bør forholde sig til dette.</p>	<p>Miljøkonsekvensrapporten skal anskueliggøre, at den beskrevne effekt ikke er sandsynlig herunder om effekten vil være lokal i parkområdet eller ligefrem have en større effekt på fiskeribestandene også omkring parken. Er dette ikke muligt, kan vilkår om monitorering for skarv og sæler i parkområdet komme på tale som et værktøj til at håndtere denne usikkerhed.</p>
<p>Danmarks Fiskeriforening PO anfører, at flere fiskere driver hovedparten af deres fiskeri i området udlagt til Thor Havvindmøllepark, hvorfor det er afgørende, at det muliggøres at drive</p>	<p>Hensyn til fiskeri varetages i dialog mellem koncessionshaver og fiskerne, som koncessionsaftalens bilag (modeltilladelse etableringstilladelse) dikterer:</p>	<p>Høringssvaret giver ikke anledning til at ændre vilkårene for koncessionsaftalens bilag, men der gøres opmærksom på, at</p>

<p>fiskeri i dele af området i anlægsperioden.</p>	<p>”Koncessionshaver skal tage kontakt til erhvervsfiskerne, herunder gennem Danmarks Fiskeriforening, Forening for Skånsomt Kystfiskeri PO og evt. øvrige lokale erhvervsfolkere med henblik på at tilrettelægge anlægsaktiviteterne, så fiskeriet ikke påvirkes unødigt.”</p>	<p>vilkårene vedr. fiskeri kan blive revideret/suppleret på baggrund af koncessionshavers miljøkonsekvensrapport for det konkrete projekt i det omfang, denne giver anledning hertil.</p>
<p>Danmarks Fiskeriforening PO gør opmærksom på, at fiskeriet med garn udelukkende drives ved at sætte garn fra nord til syd eller modsat, hvorfor det er af afgørende betydning, at dette tænkes ind, når den endelige placering af møllerne beslutes ved at opstille møllerne i rækker gående nord/syd.</p>	<p>Hensyn til fiskeri varetages i dialog mellem koncessionshaver og fiskerne, som koncessionsaftalens bilag (modeltilladelse etableringstilladelse) dikterer: ”Koncessionshaver skal tage kontakt til erhvervsfiskerne, herunder gennem Danmarks Fiskeriforening, Forening for Skånsomt Kystfiskeri PO og evt. øvrige lokale erhvervsfolkere med henblik på at tilrettelægge anlægsaktiviteterne, så fiskeriet ikke påvirkes unødigt.”</p> <p>Det bemærkes, at der forventes en ganske stor afstand mellem møllerne som følge af de møllescenarier koncessionshaver påtænker ifm. miljøkonsekvensrapporten og som følge af den relativt lave mølletæthed, koncessionsaftalen beskriver.</p>	<p>Høringssvaret giver ikke anledning til at ændre vilkårene for koncessionsaftalens bilag, men der gøres opmærksom på, at vilkårene vedr. fiskeri kan blive revideret/suppleret på baggrund af koncessionshavers miljøkonsekvensrapport for det konkrete projekt i det omfang, denne giver anledning hertil.</p>

(K) Kulturarv		
Resumé	Myndighedens bemærkninger	Konsekvens

Der indkom ingen hørings svar vedr. dette miljøemne.

(L) Afværgeforanstaltninger, alternativer, tidsplan og nedtagning

Resumé	Myndighedens bemærkninger	Konsekvens
<p>Holstebro Kommune konstaterer, at demonteringen efter mindst 30 år ikke fremgår særskilt af idéoplægget og hæfter sig ved, at der i Appendiks af 27. maj nævnes (s. 19/22), at demonteringsfasen vil blive adresseret i den kommende miljøvurdering af det konkrete anlæg på havet.</p>	<p>Demonteringsfasen af havvindmølleparker er en naturlig del af projektbegrebet, men et svært område at belyse indgående i og med at denne fase først indtræder 30-35 år efter, at miljøkonsekvensrapporten bliver lavet. Teknologiuudviklingen og bedste standarder for nedtagning af infrastruktur til havs forventes at udvikle sig betragteligt i løbet af dette tidsrum, hvorfor det oftest belyses i overordnede termer i miljøkonsekvensrapporter før anlæg af projekterne. Der vil i udgangspunktet blive stillet vilkår om, at alt skal fjernes igen efter "best practice" og i henhold til den til en hver tid gældende regulering, f.eks. ift. hensyn til miljøhensyn.</p> <p>Det bemærkes også, at der stilles krav til koncessionshaver om finansiell kapacitet i form af tilstrækkelig og af Energistyrelsen godkendt sikkerhedsstillelse med henblik på at genetablere tidligere tilstand i området efter plan godkendt af Energistyrelsen; denne plan vil typisk blive fremlagt få år før selve demonteringen.</p>	<p>Demonteringsfasen skal belyses i miljøkonsekvensrapporten, men det accepteres at dette ikke kan belyses i samme detaljerede grad som anlægs- og driftsfasen.</p>

(M) Øvrige forhold (energistyrelsens rolle, åben dør-ordning for havvind, Espoo mv.)		
Resumé	Myndighedens bemærkninger	Konsekvens
<p>Danmarks Fiskeriforening PO ønsker, at Energistyrelsen prioriterer sameksistens og ønsker, at det stilles som vilkår, at al erhvervsfiskeri skal kunne fortsætte i driftsperioden for havvindmølleparken.</p>	<p>Hensyn til fiskeri varetages i dialog mellem koncessionshaver og fiskerne, som koncessionsaftalens bilag (modeltilladelse etableringstilladelse) dikterer: "Koncessionshaver skal tage kontakt til erhvervsfiskerne, herunder gennem Danmarks Fiskeriforening, Forening for Skånsomt Kystfiskeri PO og evt. øvrige lokale erhvervsfiskere med henblik på at tilrettelægge anlægsaktiviteterne, så fiskeriet ikke påvirkes unødigt."</p> <p>Det bemærkes, at der forventes en ganske stor afstand mellem møllerne som følge af de møllescenarier koncessionshaver påtænker ifm. miljøkonsekvensrapporten og som følge af den relativt lave mølletæthed koncessionsaftalen beskriver.</p>	<p>Høringssvaret giver ikke anledning til at ændre afgrænsningen af miljøkonsekvensrapporten eller vilkårene for koncessions-aftalens bilag, men der gøres opmærksom på, at vilkårene vedr. fiskeri kan blive revideret/ suppleret på baggrund af koncessionshavers miljøkonsekvensrapport for det konkrete projekt i det omfang, denne giver anledning hertil.</p>
(N) Flysikkerhed		
Resumé	Myndighedens bemærkninger	Konsekvens
	<p><i>Der indkom ingen høringssvar vedr. dette miljøemne.</i></p>	